

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:32

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:32

Fredagen den 6 maj

1 § Utrikes frågor – handel

Statsrådet Ewa Björling

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– handel den 10 september 2010

Återrapport från informellt ministermöte den 10 november 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – handel den 13 maj 2011

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag ber att få hälsa alla välkomna till detta sammanträde i EU-nämnden och särskilt då statsrådet Ewa Björling med medarbetare.

Jag går direkt in på utrikesfrågor och handel. Det finns två A-punkter ute. Finns det några frågor från ledamöter om de två utestående A-punkterna? Så verkar inte vara fallet.

Det finns återrapporter från två möten. Vill statsrådet säga något om återrapporterna?

Anf. 2 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Det kan statsrådet tänka sig att göra. Det senaste rådsmötet för handelsministrar ägde rum den 10 september 2010, så det var ganska länge sedan nu. Statssekreterare Gunnar Wieslander representerade Sverige. Där beslutades det om lansering av förhandlingar om frihandelsavtal med Malaysia. Man godkände förhandlingsdirektiven för förhandlingar om avtal angående geografiska ursprungsbezeichnungar med Kina.

Däremot kunde rådet då inte enas om undertecknande av provisorisk tillämpning av frihandelsavtalet med Korea, men det kunde nås strax därefter, den 16 september, sedan en kompromiss om tidpunkt för provisorisk tillämpning kunnat uppnås med det medlemsland som motsatt sig beslut vid FAC.

Det här frihandelsavtalet kommer att tillämpas provisoriskt från den 1 juli 2011, vilket jag naturligtvis tycker är väldigt glädjande.

Samsyn rådde också vid mötet om behovet av att gjuta nytt liv i förhandlingarna om ekonomiska partnerskapsavtal, EPA, med länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet – AVS-länderna. Brett stöd bland medlemsländerna fanns också för huvuddragen i kommissionens meddelande om EU:s framtida investeringspolitik, i synnerhet att EU:s kommande avtal måste vara minst lika fördelaktiga för näringslivet som med-

lemsländernas existerande avtal och att EU bör fokusera på några få prioriterade länder.

Däremot passade så gott som alla medlemsstater på att framföra kritik mot kommissionens förslag på förordningen om övergången avseende medlemsstaternas investeringsavtal. Det är en fråga som kommer att diskuteras nu på rådsmötet den 13 maj. Jag återkommer till det.

Kommissionen informerade vid mötet också om möjliga alternativ för att förbättra Pakistans marknadstillträde till EU, och det fattades senare under 2010 beslut om att begära ett undantag, en så kallad waiver, i WTO för att ge Pakistan särskilda tulllättnader. Det här arbetet pågår fortsatt.

Det var dessutom en informell middag den 10 november som ägde rum i handelsministerkretsen. Politiskt sakkunnige Jens Söderblom representerade Sverige. Vid mötet diskuterades översiktligt EU:s framtida handelspolitik som resulterade i rådsslutsatser i december.

Jag kan tänka mig att nämnden frågar sig varför inte statsrådet var där. Då ska jag berätta att det var KKR-möte parallellt med detta. Det är mycket fascinerande att man lägger ett KKR-möte samtidigt som ett handelsministermöte i Bryssel, men så var det denna gång. I en del fall har man en representant för inre marknaden och en för handelskretsen, men i det svenska fallet är det jag som sitter på båda dessa stolar. Därför ser det ut som att jag inte var där, men jag var alltså i Bryssel på ett annat möte.

Anf. 3 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för rapporten! Jag tänkte bara vara lite nyfiken. Det framgår inte av rapporten vilket medlemsland som säger vad, vilket jag alltid tycker är bra om det gör i åiterrapporterna.

Vad handlade Koreakonflikten om egentligen? Vilket land var det som motsatte sig avtalet, och vilken produktkategori handlade det om?

Anf. 4 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! På Jonas Sjöstedts fråga ska jag svara att det var>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, och det handlade om bilindustrin.

Men som sagt, kort därefter, bara en vecka senare, lyckades man enas om detta.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger åiterrapporterna till handlingarna och går över till dagens dagordning.

Jag ska bara nämna att näringsutskottet har haft en överläggning den 3 maj om punkterna på dagordningen. Vi går till punkt 3, GSP-systemet.

Anf. 6 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Det här ärendet är enligt dagordningen en informationspunkt, där handelskommissionären De Gucht kommer att presentera kommissionens förslag till nästa rådsförordning för GSP, det vill säga EU:s system för att erbjuda utvecklingsländer stöd genom att minska eller ofta helt ta bort tullar vid import till EU.

Regeringens utgångspunkt är att den nya ordningen ska bli bättre för utvecklingsländerna än tidigare system. Vi förväntar oss också en reformering av reglerna så att Pakistan ges möjlighet att ansöka om de mest långtgående förmånerna under GSP+, detta allt under förutsättning att man lever upp till kriterierna förstas.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag har en fråga. Vi har ju många gånger i nämnden under utrikesministerns punkter diskuterat friare tillträde för produkter från Nordafrika. Kommer det upp i det här sammanhanget?

Anf. 8 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Jag lämnar ordet till Carin Lindunger, ämnesråd, så får hon ta detaljerna. Då kanske Carin Lindunger också kan passa på att berätta lite mer om bakgrunden till det här med Pakistan och varför vi tycker att det är viktigt.

Anf. 9 Ämnesrådet CARIN LINDUNGER:

När det gäller Nordafrika och länderna där har de mer förmånliga avtal i Medelhavsavtalen. Därför har de frihandelsavtal som man använder för att det är förmånligare och bredare än bara de här tullsänkningarna i GSP-systemet. Skulle de vilja använda GSP-systemet ser jag inte att det finns något hinder mot det, men det finns ingen rationell anledning till det.

Anf. 10 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag kan få hänga på där. Det beslut som EU ändå har tagit om ett gemensamt frihandelsområde, alltså att man ska gå ett steg längre, det tas inte upp i det här sammanhanget. Är det möjligt att ta upp det?

Anf. 11 Ämnesrådet CARIN LINDUNGER:

När det gäller frihandelsavtal, existerande eller pågående förhandlingar, ligger det utanför det här systemet. GSP-systemet gäller bara utvecklingsländer. Det gäller bara sänkning av tullavgifter i tulltaxan och inget ytterligare.

För att komma tillbaka till Pakistan: Med anledning av katastrofen i höstas var EU intresserat av att lämna hjälp till Pakistan på ett brett område, inte bara humanitärt utan även på handelsområdet. Därför såg vi på alla möjligheter som fanns inom EU och som man kan hitta för att ge Pakistan tulllättnader. En möjlighet på lång sikt är att få in Pakistan i det här mer förmånliga systemet GSP+, där man då ställer krav på de här länderna att de ska ha ratificerat och effektivt implementerat ett antal internationella konventioner. Men eftersom det också finns lite ekonomiska kriterier runt det gäller det ju att dessa kriterier också anpassas så att ett land som Pakistan kan ansöka. Det är dessa ekonomiska kriterier som vi förväntar oss ska justeras, så att Pakistan, när de uppfyller kraven, kan göra denna ansökan och få tillgång till det delsystemet.

Anf. 12 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

När jag nyligen var i Pakistan mötte jag Världsbanken och Asiatiska utvecklingsbanken. De säger att man inte vill gå in med budgetstöd, för man har inget stabiliseringsavtal. Det är också en väldigt dålig skattebas. De regionala kan ta in vissa skatter, men man kan inte satsa någonting själv på hälso- och sjukvård. Jag tror att man satsade 1,2 procent på utbildning och 0,4 procent på hälsosektorn. Däremot satsar man 60 procent på infrastruktur.

Jag tycker att någonstans måste man ställa krav på Pakistan att de faktiskt också ser till att bygga upp underifrån för att skapa en stabil ekonomi. De finns ingen stabil ekonomi och man tar inte ens skatter från de rika. Jag tycker att det här är någonting som vi kan vara med och försöka påverka, att de får en skattebas som är rimlig.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi tar det i ett annat sammanhang.

Anf. 14 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Naturligtvis ska vi ställa krav på Pakistan. Det är precis det som ämnesrådet försökte förklara. Men från EU:s sida handlar det också om, vilket regeringen har lagt stor vikt vid, att om GSP ska vara relevant, om det ska leda upp till det som syftet är, gäller det också för EU att öppna upp för rätt sektorer, det vill säga i Pakistans fall för textilvaror. EU ska ta relevanta beslut och inte öppna upp för helt andra sektorer som är ointressanta för Pakistan. Annars finns det egentligen ingen anledning att jobba med GSP+ -systemet. Det är det vi lägger stor vikt vid.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Detta var en informationspunkt, så vi tackar för informationen och går vidare till punkt 4, toppmötet EU–Japan – en diskussionspunkt.

Anf. 16 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Det här är alltså en diskussionspunkt för att förbereda toppmötet mellan EU och Japan den 28 maj. Diskussionerna kommer att beröra toppmötets handelsaspekter och möjligheterna att i samband med det mötet fatta beslut om lansering av frihandelsförhandlingar eller genomförande av en förstudie i frågan.

Regeringen ser stora politiska och ekonomiska fördelar med ett fördjupat samarbete med Japan, världens tredje största ekonomi och därtill en demokrati med ett mycket strategiskt geopolitiskt läge.

Därför stöder vi frihandelsavtal med Japan och verkar för att en så långtgående överenskommelse som möjligt ska kunna träffas vid toppmötet. Redan i Europeiska rådets slutsatser den 25 mars refererades till möjligheterna att inleda frihandelsförhandlingar.

Anf. 17 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Det här är mycket positivt på många olika sätt. Jag har en kunskapsfråga utifrån Japan som nation och deras krav på säkerhet, exempelvis när det gäller mat och den typen av produkter.

Anf. 18 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Just vid det här mötet kommer man inte att gå in på den nivån, utan det handlar om att över huvud taget lansera att man börjar med frihandelsförhandlingar, alternativt en förstudie, som jag sade.

Under förhandlingarnas gång kommer naturligtvis alla relevanta områden att tas upp för diskussion, men det är inte där vi är nu.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Eftersom ingen begär ordet konkluderar jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför förhandlingarna i toppmötet EU–Japan.

Vi går vidare till punkt 5 – den elva år gamla frågan om Doharundan.

Anf. 20 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! I mina papper står det att den snart är tio år, men oavsett om det är tio eller elva år det fortfarande alldeles för länge! Doharundan befinner sig i ett allvarligt läge. Det är inte första gången man talar om kris när det gäller Doharundan, men den här gången ser det onekligen svårt ut.

Det som har hänt sedan januari i år efter tydliga politiska signaler från G20-länderna är att förhandlingsarbetet i Genève har intensifierats. Det har pågått under hela våren. För några veckor sedan signalerade några av nyckelländerna – USA och Brasilien – att de är tveksamma till möjligheterna att komma framåt.

Knäckfrågan i detta läge handlar om att man inte kan enas på industrivaruområdet till skillnad från tidigare diskussioner, där det har handlat mycket om jordbruk. EU har i hela processen varit konstruktivt och bidragit aktivt till att diskussionen har kunnat fortsätta. Dessutom har EU presenterat kompromissförslag på NAMA- eller industrivarusidan.

Nya förhandlingstexter cirkulerades under påsken, närmare bestämt under skärtorsdagen. Men det tillförde inte särskilt mycket nytt jämfört med läget 2008 när vi såg det senaste övergripande textpaketet.

Det är verkligen stora ekonomiska och politiska värden som står på spel, inte minst för utvecklingsländerna, som skulle tjäna på en avslutad runda. När jag säger detta vill jag också påminna om varför Doharundan startade. Det handlade om utvecklingsländer och att de skulle få ökat tillträde till flera marknader. Jag tror att det är viktigt att ha denna aspekt med sig hela tiden.

Men även för Sverige som handelsberoende land har Doharundan naturligtvis stor betydelse. Utöver detta skulle en överenskommelse stärka hela det multilaterala handelssystemet och arbetet för att det blir rättvisa, stabila och förutsägbara regler. Det skulle också vara en garant mot framtida protektionism.

Sverige har sedan rundan inleddes arbetat aktivt för att det ska vara en så ambitiös, långtgående och utvecklingsinriktad runda som möjligt. I många stycken har vi också lyckats med detta. Av de frågor som man förhandlar brukar man uppskatta att ungefär 80 procent är lösta.

På mötet i Bryssel kommer vi att föra en diskussion om det rådande krisläget. I dagsläget vet vi inte hur utvecklingen blir, men som jag ser det finns det flera olika scenarier. Ett är att förhandlingarna ska kunna avslutas inom en nära framtid, även om det ter sig alltmörk realistiskt just nu. Inte heller det andra alternativet – att ta en paus och fortsätta rundan i förändrad form – verkar så troligt just nu.

Det man troligen kommer att försöka göra är att ta ut och avsluta de delar som man har kommit framåt i och där man tror att beslut kan fattas. Man kan tänka sig att detta görs på flera olika sätt. Det sista alternativet är att man beslutar att lägga ned förhandlingarna helt och hållet.

Den 31 maj hålls nästa möte i Genève. Då kommer man troligen att fatta beslut om vilken väg man ska ta. Min förhoppning är naturligtvis att vi ska kunna rädda rundan även den här gången. Men samtidigt ska jag säga att vi måste vara realistiska och inse att det kanske inte sker.

Om vi hamnar i en situation där rundan faller måste man ställa sig en rad följdfrågor. Den första är: Hur ser framtiden ut för WTO som organisation? Vad ger det här för signal för WTO? Hur ska vi fokusera det handelspolitiska arbetet framöver? Och finns energin och motivationen till att starta någonting sådant här igen? Vi blir fler och fler länder i WTO. Vi är redan väldigt många. Skulle detta vara möjligt? Om vi inte lyckas med nuvarande 153 länder – kan vi då lyckas när vi sedan blir ännu fler? Jag tror att det är tveksamt.

Alla dessa frågor funderar vi på, och det gör många fler med oss över världen. Men jag tror att vi också ska vara återhållsamma med att kommentera så länge det kan störa ansträngningarna i Genève. Jag ber att få återkomma i denna del om och när det blir aktuellt.

Men det är som sagt väldigt öppet när det gäller vad som kan hända.

Anf. 21 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag vill börja med att säga att vi står bakom den svenska ståndpunkten. Vi är djupt oroade över det som verkar hända just nu. Det är kris, och det kan se ut som om man inte ska kunna hitta en överenskommelse.

Samtidigt blir jag lite bekymrad när jag lyssnar på ministern nu. Det kanske inte finns några möjligheter, det kanske inte är realistiskt och det kanske är svårt när man är 153 medlemmar. Och det är klart; när 153 viljor ska mötas är det inte enkelt. Det tror jag att alla kan inse. Jag vet hur det kan vara vid köksbordet när man är tre personer och ska bestämma vad man ska äta till middag. Jag tror att vi alla förstår detta.

Samtidigt känns det som att vi inte får ge upp. Detta är så oerhört viktigt, delvis för utvecklingsländerna men också för alla länder utifrån att alla är vinnare i ett system där vi kan bedriva handel med varandra oavsett om det handlar om jordbruk, tjänster eller industriavtal.

Jag tror inte att någon är förvånad över USA. USA har de senaste åren varit ett av problemen när det gäller att komma framåt med detta. Det är tragiskt utifrån perspektivet att Obama har så hög status som politiker i ett världsperspektiv. Om han i stället gick i bräsch för att vi ska komma överens i WTO-förhandlingarna skulle möjligheterna öka i det perspektivet. Det är ändå så att många länder tittar på Obama och vad han gör rent politiskt.

Mot bakgrund av detta är det delvis ett påstående att vi tycker att det är viktigt att man försöker få en överenskommelse. Det måste vara det

som står högst på agendan. EU måste kanske fundera på vem det är som förhandlar utifrån detta. Man måste se hur man kan höja statusen.

Kanske EU borde ta initiativ till ett nytt stort möte. Vi har ju inte träffats på det sätt som man gjorde i Doha och i Hongkong 2005, exempelvis, i stora möten där alla är på plats. Då ökar också trycket på alla att försöka hitta en överenskommelse. Kanske borde man diskutera att ha ett sådant stort evenemang där alla är med och där man kan prata med varandra på ett annat sätt.

Min fråga är: Vad kommer Sverige att konkret göra på mötet utifrån vikten av att vi får till ett avtal? Sverige har hög status i WTO. Om Sverige kan agera mer och tuffare kanske möjligheterna ökar.

Anf. 22 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag skulle vilja hänga på det som Carina Adolfsson Elgestam säger. Sverige har en stolt tradition när det gäller att flytta fram EU:s positioner och hela tiden vara konstruktiv i frågorna. Detta har många gånger rönt stor respekt bland utvecklingsländerna, och det har gjort det möjligt att gå vidare.

Jag skulle bara vilja att statsrådet lite mer utvecklade resonemanget att det skulle vara så svårt att ta in nya medlemmar i WTO. Bekymret är väl någonstans Brasilien och USA, och de lär väl vara med i vilket fall som helst. Pratar vi Ryssland? Eller vad handlar det om lite mer explicit? Rent allmänt tycker jag, precis som Carina Adolfsson Elgestam också sade, att vi ska ha samma inställning som när det gäller EU:s utvidgning och annat – att det är bäst när så många som möjligt är med. Då får det hela också en legitimitet, även om det självfallet alltid blir jobbigare ju fler som är med. Men det är inte en relevant invändning, tycker jag.

Anf. 23 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Jag tackar för föredragningen. Vi förstår mycket väl andemeningen i att både utvecklingsländer och industriländer skulle kunna tjäna på förhandlingarna.

Men vi har också kunnat se en baksida. Den baksidan är att skyddet för svenska arbetstagare, konsumenter och företag kan bli sämre i och med att förhandlingarna riskerar att leda till att inhemsk produktion minskar. Då går vi mot ökad risk för arbetslöshet, och det är ju precis tvärtom mot vad vi vill ha. Vi vill ha fler arbetstillfällen. Vi ser en risk med detta på det viset.

En annan fara vi ser med detta är att vi låser fast oss i beslut som omöjliggör att rikta bilaterala avtal mot länder. Ibland vill vi kanske gynna vissa länder, men det kan vi inte göra om vi låser fast oss vid detta.

Det kanske också skulle kunna bli en minskad handelsfrihet när det gäller att vi kan utöva någon form av påtryckningar mot ett enskilt land om det bryter mot mänskliga rättigheter, till exempel. Nu kanske vi inte heller får den möjligheten. Vi blir lite bakbundna på det här viset.

Vi delar inte heller riktigt regeringens oro över att de avslutade förhandlingarna skulle kunna skada världsekonomin. Det handlar väl mer om G20-länderna. De har mycket större betydelse för världsekonomin. Jag anser att regeringen kanske överreagerar lite när det gäller den biten.

2010/11:32

6 maj

För att sammanfatta det hela har vi en avvikande mening på denna punkt. Jag ska sammanfatta den, herr ordförande. Den lyder så här: Vi anser att Dohaförhandlingarna medverkar till en snedvriden konkurrens som kan komma att hota arbetstillfällena. De förhindrar även handlingsfrihet att antingen gynna eller missgynna länder som uppträder bra eller mindre bra utifrån mänskliga rättigheter.

Anf. 24 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Först vänder jag mig till Carina Adolfsson Elgestam och Marie Granlund. Det handlar naturligtvis inte om att jag inte vill välkomna nya medlemmar. Tvärtom ser jag positivt på att Ryssland förhoppningsvis kan komma in i WTO. Ju fler länder vi har där, desto bättre är det. Det är bra att alla finns med i ramverket och i systemet.

Men det handlar också om det som Carina Adolfsson Elgestam talade om; ju fler vi blir runt bordet, desto svårare är det att bestämma. Jag tror inte att det är lättare att dra i gång när vi är ännu fler jämfört med hur vi har det nu.

Jag hoppas att vi inte ska behöva hamna i den här sitsen över huvudet. Sverige ska göra allt för att fortfarande tänka positivt och att fortfarande trycka på hur viktigt detta är för världshandeln. Det finns flera olika studier, men det finns bland annat en där siffrorna just nu visar på 1 400 miljarder per år som vi skulle kunna tjäna på en avslutad Doharunda. Redan det tycker jag är ett bra incitament när det gäller varför vi ska fortsätta på den inslagna vägen.

Vi kommer från svensk sida att gå tillsammans med våra like-minded länder i EU och sätta ökat tryck på frågan. Vi ska också försöka se till att EU fortsatt är konstruktivt, kommer med nya kompromisslösningar och vill driva frågan fortsatt framåt.

Jag vill verkligen inte se det sista alternativ som jag målade upp; jag målade ju upp flera olika scenarier. Jag tror att det blir väldigt tungt om man ska behöva starta om detta igen. Låt oss hellre se att vi har klarat av 80 procent redan.

Jag hade en ganska intressant diskussion i går med Jagdish Bhagwati, som är här i Stockholm. Vi talade just om att det efter varje sådan här kris som vi har haft – vi har ju haft flera sådana på vägen när det gäller Doharundan – ändå har kommit en positiv signal från något stort land. Vi kan ta ett exempel, nämligen Indien som samlade många länder efter den förra krisen för att komma samman och tala igen. Då når man en liten bit till på vägen så att man kanske kommer upp i 82–83 procent. Det är lite så det har varit de senaste åren, att efter en sådan här clash, kris eller vad man nu vill kalla det har man ändå lyckats samla sig igen och kommit ett steg vidare på vägen. Låt oss hoppas att det blir så nu också. Men från svensk sida ska vi naturligtvis göra allt för att upprätthålla livet på Doharundan.

Till Margareta Sandstedt vill jag säga att jag beklagar. Det är första gången jag sitter här i EU-nämnden och vi inte har en enig nämnd, inte är samstämmiga om vikten av ett multilateralt frihandelsavtal. Det är sorgligt, men så är det. Jag ser inte att det skulle hota inhemsk produktion eller på något sätt göra det sämre för Sverige. Tvärtom – jag är övertygad om att ett multilateralt frihandelsavtal skulle göra det bättre för Sverige. Det skulle öka vår handel och säkert också vår inhemska produktion. Det

handlar hela tiden om export, import och investeringar. Det handlar om en totalt ökad handel, som alla vinner på, både utvecklingsländer och utvecklade länder. Tittar man då också på frågan om mänskliga rättigheter är jag övertygad om att vi kan sprida våra svenska värderingar på ett ännu bättre sätt om vi har mer handel med utvecklingsländer.

Det är första gången som vi inte har en enig riksdag bakom oss. Jag vill verkligen beklaga detta. Det är historiskt Jag har alltid varit väldigt stolt över det när jag har kunnat sätta tryck i EU. Vi har haft en stark svensk frihandelsflagga, och nu är det inte så. Den är stark, men den är inte enig.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar på det sättet att det finns en enighet bortsett från Sverigedemokraterna, som har en avvikande mening som Margareta Sandstedt nyss läste upp. Det finns i övrigt en enighet bakom regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna i den här frågan om Doharundan.

Vi går vidare till punkt 6, om övergångsavtal för bilaterala investeringsavtal. Det är väl mer en fråga om att flytta kompetens från ett ställe till ett annat inom Europeiska unionen.

Anf. 26 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Det kommer att hållas en diskussion om kommissionens förslag om övergångslösning för Bits, bilaterala investerings-skyddsavtal. Förslaget innebär att medlemsstaternas existerande bilaterala avtal gäller tills nya EU-avtal ersätter dem. Den här förordningen omfattar även ett möjligt godkännande av att medlemsstaterna får fortsätta pågående förhandlingar och påbörja nya.

En majoritet av medlemsstaterna, inklusive Sverige, anser att förslaget inte ger den garanti för högsta möjliga investeringsskydd och legala säkerheter för investerarna som krävs och som kommissionen utlovat. Nuvarande bilaterala investeringsskyddsavtal måste gälla tills de har ersatts av EU-avtal med minst samma nivå och omfång på investerings-skyddet som de nuvarande avtalen. I rådet ser en stor majoritet medlems-stater svårigheter med kommissionens förslag, eftersom det kan uppfattas förvirrande att gällande avtal måste godkännas.

Anf. 27 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Sådana här investeringsavtal kan dölja många politiskt kontroversiella frågor. Man kan bara minnas den stora debatten vi hade om MAI-avtalet en gång i tiden till exempel. Det är svårt att utläsa av rapporterna vad som ligger politiskt i den här debatten egentligen, mer än att det finns kritik mot hur det hanteras från kommissionens sida.

Men vad är kommissionens prioriteringar? Vilka områden av investeringar är det som de först flyttar fram för att ta över den här kompetensen i? Det finns ju ett helt fält av politiska områden under detta. Vad är det kommissionen försöker ta upp först och flytta fram positionerna i?

Anf. 28 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Jag tänkte tillåta mig att göra en allmän reflexion om den frågeställning som Jonas Sjöstedt tog upp och som något anknyter till den föregående diskussionen också. Statsrådet Ewa Björling underströk den breda majoritet som i grund och botten fanns i Sveriges riksdag för behovet av multilaterala avtal, behovet av nya investeringsavtal, som under den här punkten, och synsättet att vi har att vinna på att den här typen av handel avtalsregleras på ett gott sätt.

Samtidigt bör man ha med sig att i de länder där den politiska debatten går annorlunda och där de politiska företrädarna tvingas ta andra hänsyn eller gå åt ett annat håll, beror det på underströmmar i den politiska debatten – som vi delvis också har fått in i Sverige – och som kan understödjas av brist på transparens. Både det som gäller i de förhandlingar som har kännetecknat Doharundan och det som gäller i den typ av investeringsavtal som den här punkten handlar om måste kännetecknas av mer transparens än vad som varit fallet.

Det tror jag är en ingång som den svenska regeringen bör ha, och bör ha i ökad utsträckning. När transparensen saknas är det så mycket enklare att sprida missuppfattningar och missförstånd om vad avtalen innebär, och det är så mycket enklare att få en klyfta mellan vad debatten handlar om och vad avtalen egentligen handlar om. Jag tror att den tid är förbi då politiska och andra makthavare kan lita till att man stänger dörren och så stannar det som sagts inne i rummen. Jag tycker egentligen att det är en god utveckling.

Anf. 29 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag ska strax lämna över ordet till departementsrådet Daniel Blockert och därefter departementssekreterare Josefine Holmquist, som kan svara på alla detaljer gällande de här förändringarna.

Jag vill bara först lugna Gustav Fridolin med att Sverige hela tiden jobbar för ökad transparens. Det är precis det vi vill se och faktiskt också framhåller. Det är inte tu tal om det.

Anf. 30 Departementsrådet DANIEL BLOCKERT:

Jag ska bara tillägga som ett litet addendum till den förra punkten att jag började jobba med Doharundan 2001, så det är inte utan att man börjar reflektera lite grann över vad man har ägnat sin karriär åt.

När det gäller de här avtalen ska jag bara snabbt säga, innan jag överlåter till Josefine Holmquist som är den som verkligen kan det här, att man inte ska blanda ihop det här med MAI. Det här handlar inte om att ingå nya investeringsavtal, utan detta är en konsekvens av Lissabonfördraget som gör att kommissionen nu har ett ansvar för att samla ihop alla de bilaterala investeringsavtal som EU-medlemmarna har, vilket är en ansenlig mängd. Det är inte meningen att det ska vara nya åtaganden, att vi driver nya positioner eller att vi ska flytta fram våra positioner från EU:s sida. Många av dessa avtal är dessutom intra-EU-avtal mellan nya och gamla EU-länder. Det är egentligen en mekanisk historia – ska vara det.

När det gäller våra egna svenska bilaterala investeringsavtal finns de alla att komma åt, så där finns det ingenting som är gömt. De är ibland

komplikerade, och det kan vara udda och svårt att få en överblick, men det är ingenting som vi hemlighåller.

Det som har varit ett problem i den här processen hittills är hur det ska gå till. Vi har fått signaler från Svenskt Näringsliv flera gånger att man vill att kommissionen är tydlig med hur denna process går till, så att den verkligen går till på samma sätt för alla EU-länder och för alla avtal och så att svenska företag känner att det går till på samma sätt för dem som för alla andra EU-företag. Den andra delen är att det är viktigt i slutändan att det är ungefär samma ambitionsnivå som de bilaterala avtal vi hade redan innan, så att vi inte har ett sämre investeringsskydd än tidigare.

Det är en mekanisk process egentligen, men den blir naturligtvis besvärlig. Inte minst blir den besvärlig av att vi efter Lissabonfördraget har en annan beslutsprocess, och parlamentet har synpunkter på hur det här ska gå till. Precis som Gustav Fridolin var inne på är detta ett område där man upplever att man har haft bristande insyn, så det blir gärna rätt så agiterade diskussioner. Men egentligen ska det här vara mekanik, och det är lite grann det vi också försöker få det till att bli.

Har du någonting att tillägga, Josefine Holmquist?

Anf. 31 Departementssekreterare JOSEFINE HOLMQUIST:

Nej, jag har inte så mycket att tillägga. Det jag kan understryka är att detta gäller tredjelandsavtal, så det är inte intra-EU. Som Daniel Blockert sade är det inga prioriteringar i det här, utan det handlar om hur de nuvarande avtalen ska kunna leva kvar tills de ersätts med nya avtal. Det ingår inte någon lista på vilka länder som vi ska förhandla EU-avtal med först eller något liknande, utan det vi verkar för är att legal säkerhet ska gälla och att det ska vara effektiva processer.

Anf. 32 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi tycker att det är bra med ökat investeringsskydd på det här viset. Men den fråga jag har är: Borde det inte vara bäst om även OECD, Kina, Ryssland och USA fick vara med för att vi ska kunna skapa global samverkan och få jämlika konkurrensvillkor i stället för det nuvarande?

Anf. 33 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag är ledsen, men Margareta Sandstedt får nog förklara den frågan en gång till för mig. Jag förstår inte riktigt hur den hänger ihop med avtal som vi redan har separat med tredjeland.

Anf. 34 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det var bara en fråga om det inte skulle vara bättre rent konkurrensmässigt om vi skulle kunna öka det här till fler, som OECD, USA och Ryssland, bara för att få jämlika konkurrensvillkor. Det var bara en tanke jag skulle vilja dryfta med ministern.

Anf. 35 Departementsrådet DANIEL BLOCKERT:

Jag kan kommentera det. Vi är tillbaka lite grann i den fråga som Jonas Sjöstedt ställde tidigare om MAI. Det har tidigare funnits ambitioner att hitta möjligheter att få globala investeringsavtal. Det har gjorts inom

OECD och inom WTO. Men det har inte funnits stöd för det. Det fanns tankar på att det skulle vara en del av Doharundan från början, men ett stort antal, framför allt större u-länder, var tveksamma till att ha globala investeringsavtal.

Det finns en förklaring till att det inte är så man kan gå vidare. Jag bedömer inte att det i nuläget är realistiskt att driva den linjen.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna om de bilaterala investeringsavtalen under punkt 6.

Det finns inga övriga frågor. Eller har statsrådet någonting övrigt?

Anf. 37 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Ja, herr ordförande, det har jag. Vi har också informella punkter. Vi har en lunch där frihandelsavtal med Indien troligtvis kommer att tas upp. Kommissionen förväntas redogöra för läget i förhandlingarna med Indien. Det här är förhandlingar som har pågått något kortare tid, sedan 2007, och de är inne i ett viktigt och intensivt skede. Det var toppmöte i december 2010 mellan EU och Indien, och det fanns då stark politisk uppslutning kring förhandlingarna. Ambitionen är att kunna skriva under detta avtal nu i år.

Diskussioner förväntas som behandlar förhandlingsläget, i vilken utsträckning som EU:s offensiva intressen tillgodoses vad gäller tullar och ökat marknadstillträde för företag inom tjänstesektorn.

Regeringen är pådrivande för att stödja ett ambitiöst och omfattande frihandelsavtal som är bra både för EU och för Indien. Det var den ena frågan.

Nästa punkt handlar om frihandelsavtal EU–Kanada, som också ska diskuteras under lunchen och fokusera på det aktuella läget efter den sjunde förhandlingsomgången, som var i mitten av april. Det är förhandlingar som har gått bra hittills. Målsättningen att det ska kunna bli ett avslut vid årsskiftet står kvar.

Det här avtalet är naturligtvis väldigt viktigt för de ekonomiska vinster som kan uppnås men också för att utgöra en förebild för kommande, framtida EU-förhandlingar med länder på hög ekonomisk utvecklingsnivå. Dessutom är det ett viktigt steg för att förstärka och fördjupa de transatlantiska handelsrelationerna.

Sedan ska jag ta upp ytterligare en punkt. Vi är ännu inte säkra på om detta kommer att ske, men jag tänker att det är bättre att jag säger det i alla fall. Det verkar som att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<kommer att ta upp förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Mercosur under övriga frågor, för >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<är oroligt för den påverkan avtalet kommer att ha på landets jordbrukssektor.

Från svensk sida stöder vi naturligtvis att ett omfattande och ambitiöst avtal färdigförhandlas så snart som möjligt. Det var de tre delarna jag ville nämna. Så sker under lunchen.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Det gäller alltså Kanada, Indien och Mercosur. Låt mig ställa en fråga om Mercosur. Hur är läget? Det är klart att man kan sitta ned och disku-

tera, men kan >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<faktiskt stoppa det? Vad kan de åstadkomma under diskussionen förutom att vädra sin allmänna oro för sitt jordbruk?

2010/11:32

6 maj

Anf. 39 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Var det kommer att landa vet vi naturligtvis inte. Vi vet ännu inte ens säkert om >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<kommer att göra detta. Givetvis hoppas jag att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<inte får det stöd som de i så fall skulle behöva, utan vi står fast vid att vi fortsätter att förhandla, att vi går vidare, eftersom det finns så många fördelar. Det tror jag att också >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<ser i längden.

Man ska förstås även titta på konsekvensanalyser för att se på konkreta möjliga resultat. På så sätt tror jag att vi till slut också får en enig enhet i EU om detta.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 7, Övriga frågor, och tackar statsrådet med medarbetare för att de kom hit.

**2 § Rättsliga och inrikes frågor
Statsrådet Tobias Billström**

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 11–12 april 2011

Information och samråd inför extra möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 12 maj 2011

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Mycket välkommen, Tobias Billström med medarbetare! Vi är glada att se dig här.

Vi går direkt in på dagordningspunkterna. Min första fråga är om det finns några A-punkter. Nej.

Det finns en återrapport från ett möte i april. Har statsrådet något att säga med anledning av den återrapporten?

Anf. 42 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det är trevligt att vara här.

Vid RIF-rådets möte i april låg fokus på den södra grannskapsregionen. Rådet fick en heltäckande lägesrapport från de närvarande kommissionärerna Malmström och Georgieva, biståndskommissionären, samt direktören för Frontex. Det stod klart att det handlade om blandade flöden av personer i rörelse. Kommissionen håller beredskap för att snabbt mobilisera alla tillgängliga resurser, och man underströk att Libyens grannländer, framför allt Tunisien, behöver EU:s fulla stöd både i migrationshanteringen och i reformarbetet.

Rådet antog efter en diskussion som mycket kom att handla om både intern och extern solidaritet slutsatser på området. Det ungerska ordförandeskapet bekräftade att det med anledning av allvaret i situationen beslutat att kalla till ett extra RIF-råd den 12 maj. RIF-rådet fick vid aprilmötet en lägesrapport från Grekland om arbetet med den nationella handlingsplan som antagits för att komma till rätta med bristerna i det grekiska asylsystemet. Jag påtalade, tillsammans med kollegerna från de flesta andra medlemsstater, att reformen kommer att kräva stora ansträngningar från den grekiska sidan.

Anf. 43 JONAS SJÖSTEDT (V):

Min fråga gäller inte återrapporten. Jag ber om ursäkt, men jag vet inte riktigt när jag ska ta upp den. En del punkter på dagordningen rör nämligen justitieministerns område, men hon är inte här i dag. Det har till exempel kommit upp en punkt om datalagring som är väldigt intressant och väldigt känslig. Jag tycker att det är olyckligt att ingen från Justitiedepartementet företräder Beatrice Ask när dessa viktiga punkter kommer upp. Jag inser att det skett med kort varsel, och normalt är Beatrice Ask exemplarisk med att vara här och ge bra redogörelser. Jag skulle vilja markera att jag inte tycker att situationen är bra.

Anf. 44 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Jag får väl försvara min kollega och säga att det inte är fråga om något samråd. Det finns ingen beslutspunkt och därför är justitieministern inte närvarande; detta sagt med all respekt. Regeringen för-

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Nej, men vi har lyssnat. Beatrice Ask har alltså endast informationspunkter på dagordningen och vi har skickat ut ett skriftligt underlag till nämnden. Frågan återkommer naturligtvis för ett formellt samråd när det blir beslutsläge.

Då det inte finns något ytterligare att säga om återrapporten lägger vi den till handlingarna.

Beträffande socialförsäkringsutskottet – punkterna 5 och 6 – var det information av Nina Ljunggren den 5 maj.

Vi går över till rådets dagordning. Punkt 3 är struken. Punkt 5 gäller det södra grannskapet.

Anf. 46 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Det gäller uppföljning av Europeiska rådets uttalande den 11 mars och rådets slutsatser den 24–25 mars och den 11–12 april 2011.

EU:s inrikes- och migrationsministrar har alltså kallats till ett extra möte den 12 maj med anledning av den aktuella situationen i Libyen och det södra grannskapet som uppföljning till Europeiska rådets möte den 11 och den 24–25 mars och RIF-rådet den 11 april. Vid det extra rådsmötet ska inte något dokument eller några nya slutsatser antas.

Som jag tror att ni känner till presenterade kommissionen den 4 maj ett meddelande om migration som ska ligga till grund för diskussionen. Vi har ännu inte hunnit analysera meddelandet i detalj, men det har en bred ansats och berör de flesta frågor inom migrationsområdet.

Meddelandet tar sin utgångspunkt i den uppkomna situationen i södra Medelhavet och ger överblickar över vilka förslag och åtgärder kommissionen planerar i år och nästa år. Bland annat betonas i meddelandet återigen vikten av vidarebosättning. EU:s behov av arbetskraft framhålls som en viktig komponent i samarbete med tredjeländer, vilket är positivt. Vi välkomnar också att kommissionen ser över möjligheten att i extrema situationer kunna återinföra kontroll vid inre gräns.

Sammanfattningsvis tar kommissionen här ett samlat och balanserat grepp, och jag ser positivt på att de är aktiva i den allvarliga situation som uppstått. Slutsatserna som antogs vid RIF-rådet den 11 april reflekterar i stort innehållet i Europeiska rådets uttalande och de åtgärder som man diskuterat för att bemöta situationen i Nordafrika.

Det är fortfarande en osäker situation, och det är oklart vilka konsekvenser det kommer att leda till bland annat i form av migrationsflöden från regionen. Enligt de senaste uppgifterna rör det sig om över 680 000 personer som lämnat Libyen. Som ni vet är det främst Tunisien och Egypten som tagit emot dessa människor. Många har evakuerats till sina hemländer, ofta med hjälp av IOM, International Organization for Migration.

Behovet av EU:s bistånd i detta arbete kvarstår. Migrationsflödena från Nordafrika till EU har hittills främst omfattat tunisier som lämnat sitt hemland av ekonomiska skäl. Jag anser att det på kort sikt är viktigt att EU fortsatt ger humanitärt bistånd till området och stöder arbetet med att evakuera tredjelandsmedborgare som vill återvända hem. Jag vill

också återkomma till hur angeläget det är att arbeta med vidarebosättning från området.

Som ni vet kommer Sverige att ta emot 200 skyddsbehövande inom flyktingkvoten, ett arbete som pågår just nu. Jag kommer direkt från en resa till Egypten. Vi besökte Kairo och även gränsen till Libyen. Där finns över 2 000 strandsatta människor, varav ca 600 är i behov av skydd. Det var mycket bra att på plats få möjlighet att bilda sig en uppfattning om situationen. Samtidigt vill jag naturligtvis gärna visa mitt stöd för Migrationsverkets viktiga arbete i den här frågan, som de utför med ett stort inslag av inte bara bravur utan också under ganska så tuffa omständigheter.

Jag anser att vi måste öka antalet platser för vidarebosättning inom EU, och jag hoppas att fler medlemsstater följer Sveriges exempel. Vi är faktiskt den första medlemsstaten, och också den första staten i världen, som varit på plats och gjort detta uttagningsarbete. Ett gemensamt vidarebosättningsprogram i EU skulle kunna bidra till ökningen. Som jag ser det är det därför mycket viktigt att vi så snart som möjligt kommer överens om de aktuella förslag som kommissionen redan har presenterat och som ligger på bordet.

Som jag framhållit tidigare betonar Sverige vikten av att internationella förpliktelser på asylområdet efterlevs när det gäller människor i migrationsströmmarna som är i behov av skydd. Det är viktigt att se till att förstärkningen av gränskontrollerna inte hindrar tillgången till skyddssystem för sådana personer som har rätt till dessa. Vi betonar också att kortsiktiga åtgärder måste kompletteras med långsiktiga insatser med utgångspunkt i EU:s övergripande strategi för migration.

Anf. 47 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsrådet för redogörelsen.

Den 4 maj kom kommissionens meddelande. Cecilia Malmström presenterade det på en presskonferens. Dokumentet ska ligga till grund för diskussionerna den 12 maj. Även om statsrådet och alla dessa medarbetare inte hunnit analysera allt i detalj skulle det vara rimligt att vi fick höra statsrådets uppfattning om det som gett stora rubriker de senaste dagarna, nämligen att Cecilia Malmström flaggar för att man kan införa gränskontroller inom EU.

Vi socialdemokrater står verkligen upp för den fria rörligheten och tycker inte att man ska vika sig på grund av Sarkozys eller Berlusconis inrikespolitiska problem och flörtande med högerkrafterna. Den fria rörligheten är av fundamental vikt. Redan i dag finns det möjlighet att införa gränskontroller om det är av nöden tvingat. Därför vill jag fråga: Varför måste man ha en ytterligare paragraf om detta? Vad kommer det att innebära i praktiken?

Anf. 48 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Vi har haft den här frågan uppe tidigare, och då har vi anmält avvikande mening. Jag skulle gärna vilja upprepa den.

Vi är naturligtvis för humanitära insatser, inget snack om den saken, men vi gör en annan bedömning än regeringen i den här frågan. Vi vill i stället ha stärkt bevakning av flyktingvägarna, och därför är vi beredda

att ge Frontex ökade resurser. Vi tror att det skulle vara fullt möjligt att göra det. Vi förordar även maritim bevakning utifrån det.

När det gäller vidarebosättning och de flyktingar som av olika skäl inte vill stanna i Mellanöstern ser vi helst att detta i stället behandlas inom regionen. Där har vi alltså avvikande mening.

2010/11:32

6 maj

Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag har ungefär samma synpunkter som Marie Granlund vad gäller den inre gränskontrollen och vad man från kommissionens sida egentligen syftar på. Det finns risk att den inre gränskontrollen blir uppenbart inriktad på människor som ser ut på ett visst sätt, att man helt enkelt får ett argument att kontrollera människor som ser ut att ha sitt ursprung utanför Europeiska unionen. Det är viktigt att fundera över hur man gör denna kontroll på ett icke-integritetskränkande sätt och ser till att människor behandlas på ett likvärdigt sätt vid de inre gränserna i Europeiska unionen.

När det gäller vidarebosättning är jag helt överens med regeringen. Jag tycker att man kan applådera det initiativ som Sverige har tagit. Det är viktigt och ansvarsfullt att göra så.

Vi har en tidigare avvikande mening som i grunden är annorlunda än Sverigedemokraternas, vill jag understryka. Jag tycker att den fortfarande är relevant att lyfta upp. Den gäller flyktingpolitik och kompetensen hos dem som arbetar med gränskontroll och asylrätt.

Jag kan inte låta bli att notera att Sverigedemokraterna som säger sig vara emot att EU ska bli en statsbildning gärna bygger upp en gemensam gränskontroll.

Anf. 50 SUSANNA HABY (M):

Tack, ministern, för en bra genomgång. Jag tycker att vi i Sverige borde vara stolta över hur Sverige agerar i de här frågorna, både när det gäller att sköta politiken här hemma och att stötta människor i utsatta länder.

Vi pratar mycket om hur vi ska skydda våra egna gränser. Jag vill påminna om att länder i Nordafrika som Tunisien och Egypten som har egna stora bekymmer faktiskt tar emot hundratusentals människor trots att de har egna interna problem.

I Sverige pratar vi om massinvandring och 25 000 människor. Vi kanske i stället skulle fråga oss om vi kan göra mer för att hjälpa Tunisien att ta hand om de hundratusentals människor som kommer. Jag skulle vilja skicka med ministern att EU kanske skulle kunna hjälpa till ännu mer när det gäller den humanitära insatsen så att dessa människor får en så bra tillvaro som möjligt och så att vi inte får ett nytt Grekland.

Anf. 51 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det är lätt att instämma i det som Susanna Haby ger uttryck för. Regeringens politik är att det är viktigt att vi arbetar med åtgärder både på kort och på lång sikt. Det är också viktigt att man funderar över den balans som måste finnas mellan humanitära insatser till människor som behöver skydd och det långsiktiga arbetet för de människor som har lämnat sina länder av andra skäl än att de är skyddsbehövande. Det har vi sett i till exempel Tunisien.

När det gäller frågorna från Marie Granlund och Jonas Sjöstedt är inte Schengen mitt område i regeringen. Det betyder inte att regeringen inte har någon uppfattning i frågan.

Sverige skulle välkomna ett förslag från kommissionen om en möjlighet att i verkliga undantagsfall gemensamt återinföra kontroll vid inre gräns mot en medlemsstat som inte längre genomför sin kontroll vid yttre gräns i enlighet med regelverket och som därmed inte längre uppfyller villkoren för deltagande i Schengensamarbetet.

Utgångspunkten är att en sådan åtgärd är tillfällig tills bristerna i regeltillämpningen har kunnat åtgärdas. Systemet i dag bygger på att varje land enskilt under vissa omständigheter kan besluta om att tillfälligt återinföra gränskontroll. Om alla medlemsstater fattar sådana beslut hindras den fria rörligheten i hela Schengenområdet – det är ganska logiskt. Om det är känt på vilken medlemsstat bristerna ligger kan det verka mer ändamålsenligt att genom ett gemensamt beslut återinföra gränskontroll visavi den staten tills bristerna är åtgärdade.

Vi har ingen klar idé om hur en sådan mekanism bäst skulle utformas. Kommissionen har inte presenterat någon sådan mekanism, så vi har i dagsläget ingenting att förhålla oss till. Behovet av en effektiv gränskontroll måste nog avvägas mot rätten till fri rörlighet. Där tror jag att vi är överens med oppositionen. Om kommissionen lägger fram ett sådant förslag måste vi utvärdera det noggrant innan vi kan ta ställning till det. Men det föreligger ännu inget förslag att ta ställning till.

Anf. 52 MARIE GRANLUND (S):

Vi är medvetna om att det inte finns något förslag, men regeringen måste ändå kunna ha en standpunkt och en åsikt. Statsrådets uppfattning överensstämmer inte i alla delar med vad vice statsminister Jan Björklund svarade på en fråga om detta vid gårdagens frågestund. Statsrådet instämde då i att det inte skulle vara bra med gränskontroller internt. Det finns uppenbarligen en spricka i regeringen.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns två avvikande meningar. Vi har en avvikande mening från Sverigedemokraterna om att man vill ha stärkt bevakning, eller maritim bevakning, och att vidarebosättning ska fokusera på bosättning inom regionen.

Vi har en annan avvikande mening från Vänsterpartiet. Det är en upprepning av den avvikande mening som vi hade i socialförsäkringsutskottet den 7 april.

Vi har alltså två avvikande meningarna. I övrigt finns det stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i denna fråga.

Vi går nu vidare till punkt 6, om meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om återtagandeavtal. Det är, såvitt jag förstår, en repetition. Vi har haft detta uppe i nämnden tidigare. Den här punkten hanns inte med vid förra rådsmötet. Det blir nu en upprepning.

Anf. 54 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Presentationen av kommissionens meddelande om EU:s återtagandeavtal var, som ordföranden sade, uppsatt på dagordningarna

för RIF-rådets möten både i februari och i april. Ordförandeskapets förhoppning är att den ska hinnas med denna gång.

Meddelandet innehåller en utvärdering av EU:s återtagandeavtal och ett antal rekommendationer. Rekommendationerna avser hur tillämpningen av gällande återtagandeavtal kan förbättras, hur pågående förhandlingar kan underlättas och hur framtida förhandlingsdirektiv på ett ändamålsenligt sätt kan utformas. Rekommendationerna omfattar även förslag till så kallad övervakningsmekanism. Mekanismen ska enligt meddelandet bidra till att öka skyddet för berörda personers mänskliga rättigheter.

Det finns ett behov av att fastställa en ny strategi för EU:s återtagandeavtal. Vi ser därför positivt på att meddelandet nu har presenterats. Det finns till exempel ett behov av att överväga om avtalen även fortsättningsvis bör förhandlas separat eller om det vore bättre att avtalen knöts närmare till andra bredare överenskommelser med de länder som man ingår avtal med. Det finns dessutom behov av att se över om de förhandlingsdirektiv som ges till kommissionen skulle kunna anpassas bättre till det land som man ska förhandla med. Allt detta för att få till stånd en smidigare förhandlingsprocess.

Ett väl fungerande återvändande, i första hand självmant, men om det krävs, med tvång, är en av förutsättningarna för att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart. Det är därför viktigt att öka effektiviteten när det gäller såväl självmant som tvångsvist återvändande. Den strategi som ska fastställas baserad på meddelandet får naturligtvis inverkan på arbetet.

Det är viktigt att bedömningar av om enskilda människor riskerar att få sina mänskliga rättigheter kränkta görs inom ramen för en rättssäker asylprocess. Kommissionens rekommendationer i meddelandet går i vissa fall på tvärs med det principiella förhållningssättet. Regeringen anser inte att EU:s återtagandeavtal bör göras till föremål för regleringar av sådana frågeställningar.

Jag vill understryka att skyddet och främjandet av de mänskliga rättigheterna inte bara utgör en grundprincip för EU utan också ingår i unionens lagstiftning. Mänskliga rättigheter och efterlevnaden av internationella konventioner på området är en högt prioriterad fråga för Sverige och för EU, både i vår interna och i vår externa politik. Vi arbetar följaktligen för att nivån på skyddet för de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten ska bli så hög som möjligt inom hela Europeiska unionen.

Anf. 55 JONAS SJÖSTEDT (V):

För oss är det viktigt att vi inte sluter återtagandeavtal med länder som inte har en rimlig hantering av asylsökande och respekt för fungerande rättsstater. Jag tycker att man kan ifrågasätta om man ska ha den här typen av avtal med en del av de länder som har diskuterats.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en avvikande mening från Vänsterpartiet som är framförd i socialförsäkringsutskottet den 7 april. I övrigt finns det stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

2010/11:32

6 maj

2010/11:32
6 maj

Punkt 7 är struken. Punkt 9, kommissionens utvärderingsrapport om genomförandet av datalagringsdirektivet, är Beatrice Asks. Den tar vi när det blir beslutsläge.

Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 57 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Jag önskar ledamöterna, ersättarna och kansliets personal en trevlig helg.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för i dag och önskar trevlig helg.

1 § Utrikes frågor – handel	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	1
Anf. 3 JONAS SJÖSTEDT (V).....	2
Anf. 4 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	3
Anf. 9 Ämnesrådet CARIN LINDUNGER	3
Anf. 10 MARIE GRANLUND (S).....	3
Anf. 11 Ämnesrådet CARIN LINDUNGER	3
Anf. 12 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	4
Anf. 17 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	4
Anf. 18 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 20 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	5
Anf. 21 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	6
Anf. 22 MARIE GRANLUND (S).....	7
Anf. 23 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	7
Anf. 24 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 26 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	9
Anf. 27 JONAS SJÖSTEDT (V)	9
Anf. 28 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	10
Anf. 29 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	10
Anf. 30 Departementsrådet DANIEL BLOCKERT	10
Anf. 31 Departementssekreterare JOSEFINE HOLMQUIST	11
Anf. 32 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	11
Anf. 33 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	11
Anf. 34 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	11
Anf. 35 Departementsrådet DANIEL BLOCKERT	11
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 37 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 39 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	13
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	13
2 § Rättsliga och inrikes frågor	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 42 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14
Anf. 43 JONAS SJÖSTEDT (V).....	14
Anf. 44 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 46 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	15

2010/11:32

6 maj

Anf. 47	MARIE GRANLUND (S).....	16
Anf. 48	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	16
Anf. 49	JONAS SJÖSTEDT (V).....	17
Anf. 50	SUSANNA HABY (M)	17
Anf. 51	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	17
Anf. 52	MARIE GRANLUND (S).....	18
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 54	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	18
Anf. 55	JONAS SJÖSTEDT (V).....	19
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 57	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	20
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	20